

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2017, în cauza penală în privința lui:

Povar Andrei Xxxxx, născut la xx.xx.xxxx,
originar și locuitor în Xxxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.06.2016 - 30.01.2017;

Instanța de apel: 19.05.2017 - 20.09.2017;

Instanța de recurs: 25.01.2018- 14.02.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoreiei Drochia din 30.01.2017, Povar Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit.a), b), j); art. 171 alin. (1); art. 172 alin. (1); art. 27, 197 alin. (2) lit.a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. a), b), j) Cod penal - 18 (optsprezece) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip închis;

- art. 171 alin. (1) Cod penal - 4 (patru) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 172 alin. (1) Cod penal - 4 (patru) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 27, 197 alin.(2) lit. a) Cod penal - 3 (trei) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit lui Povar Andrei pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 25 (douăzeci și cinci) ani, cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip închis.

S-a admis parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Povar Andrei în beneficiul succesorului în drepturi a lui Xxxxx Xxxxx prejudiciul material în sumă de 108 938,65 (o sută opt mii nouă sute treizeci și opt, 65) lei și prejudiciul moral în sumă de 500 000 (cinci sute mii) lei.

S-a încasat de la Povar Andrei în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor medico-legale în sumă de 1 205 (o mie două sute cinci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat:

La 26.02.2016, în intervalul de timp 18.30-20.30, Povar Andrei fiind sub influența alcoolului consumat, având din timp scopul pus de a omorî pe vecina sa Xxxxx Xxxxx, anul nașterii 21.02.1957, pentru a o deposeda de mijloace financiare în vederea achitării datoriilor sale față de alte persoane, din motive cupidante, folosindu-se de faptul că sunt cunoscuți și sub pretextul că dorește să se intereseze de procedura perfectării actelor pentru plecarea în Italia, prin acces liber a pătruns în apartamentul victimei cu nr. xx de pe str. Xxxxx, din or. Xxxxx. După un oarecare interval de timp, Xxxxx Xxxxx, fără a suspecta ceva, pe neașteptate a fost atacată de către Povar Andrei care a trântit-o pe pat cu fața în jos și a imobilizat-o prin ținerea forțată a mâinilor la spate, pe care ulterior le-a legat cu fâșii rupte dintr-o cuvertură, înfrângându-i în așa fel rezistența opusă. În continuarea acțiunilor sale criminale, Povar Andrei a ignorat cerințele insistente ale victimei de a o lăsa în pace, a improvisat dintr-o cuvertură de pat un lanț împletit, cu ajutorul căruia a sugrumat victima până la survenirea decesului.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 34 din 27.02.2016 - 05.03.2016, moartea Xxxxx Xxxxx a survenit în rezultatul asfixiei mecanice prin strangularea gâtului cu un lanț moale (care se confirmă prin: șanțul de strangulare pe partea laterală-stângă a gâtului, echimoze și hemoragii subcutanate pe partea anterioară și lateral-stângă a gâtului, hemoragiile punctiforme în mucoasa pleoapelor, pe mucoasa limbii, sub pleura viscerală, sângele lichid în cavitățile corpului și în lumenul vaselor mari, venocongestia organelor interne).

Ulterior, a căutat și a găsit în locuința și în lucrurile personale ale victimei bani în numerar, sustrăgând: 30 000 lei, 2 505 euro, echivalent a 54 281,1 leu, 684 hrivne UA, echivalentul a 513,55 lei. Astfel, Povar Andrei a sustras din casa Xxxxx Xxxxx suma de 84 794,65 lei.

Tot el, la 26.02.2016, în intervalul de timp 18.30-20.30, până la comiterea omorului, fiind sub influența alcoolului consumat, aflându-se în apartamentul Xxxxx Xxxxx cu nr.xx de pe str. Xxxxx, din or. Xxxxx, având scopul satisfacerii poftelor sexuale, a trântit victima pe pat cu fața în jos și a mobilizat-o prin ținerea forțată a mâinilor la spate, pe care ulterior le-a legat cu fâșii rupte dintr-o cuvertură, înfrângându-i în așa fel rezistența opusă. În continuarea acțiunilor sale criminale, Povar Andrei a ignorat cerințele insistente ale victimei de a o lăsa în pace, a dezbrăcat-o de haine și contrar voinței ei a întreținut cu ea rapoarte sexuale forțate în formă obișnuită.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 34 din 27.02.2016 - 05.03.2016, la examenul vaginal a cadavrului Xxxxx Xxxxx s-au depistat leziuni sub formă de echimoze, excoriații și plăgi superficiale ale mucoasei vaginale, echimoze de formă ovală a brațului stâng și pe dreapta medială a coapsei stânga. Prin urmare, înaintea survenirii morții, Xxxxx Xxxxx a fost supusă unor rapoarte sexuale forțate.

Tot el, la data și intervalul de timp indicat, până la comiterea omorului, fiind sub influența alcoolului consumat, aflându-se în apartamentul Xxxxx Xxxxx cu nr. xx de pe str. Xxxxx, din or. Xxxxx, având scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă perversă, a trântit victima pe pat cu fața în jos și a imobilizat-o prin ținerea forțată a mâinilor la spate, pe care ulterior le-a legat cu fâșii rupte dintr-o cuvertură, înfrângându-i în așa fel rezistența opusă. În continuarea acțiunilor sale criminale, Povar Andrei a ignorat

cerințele insistente ale victimei de a o lăsa în pace, a dezbrăcat-o de haine și contrar voinței ei a întreținut cu ea rapoarte sexuale forțate în formă perversă.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 34 din 27.02.2016 -05.03.2016, la examenul anal al cadavrului Xxxxx Xxxxx s-au depistat leziuni sub formă de echimoze, excoriații și plăgi superficiale ale mucoasei rectale, echimoze de formă ovală a brațului stâng și pe partea medială a coapsei stânga. Prin urmare, înaintea survenirii morții, Xxxxx Xxxxx a fost supusă unor raporturi sexuale forțate.

Tot el, la 26.02.2016, în intervalul de timp 18.30-20.30, după violarea și omorul Xxxxx Xxxxx, fiind sub influența alcoolului consumat, aflându-se în apartamentul victimei cu nr. xx de pe str. Xxxxx, din or. Xxxxx, știind cu certitudine că oricum va fi depistat cadavrul Xxxxx Xxxxx și că vor fi căutați făptuitorii omorului, pentru a distruge suspiciunile de la sine și a îndrepta ancheta pe o cale greșită, a pus pe spatele cadavrului telefonul mobil a acesteia, un cuțit și o mapă cu acte contabile. Povar Andrei nu s-a limitat la aceasta, și urmând scopul să ascundă urmele infracțiunii comise de el, din dulapuri a împrăștiat la podea mai multe rufe, le-a stropit cu alcoolul pe care l-a găsit într-o sticlă și le-a dat foc. Apoi a mers la bucătărie și a deschis gazul de la plita de gaz, intenționând în așa fel să incendieze apartamentul, însă din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul, adică focul s-a stins.

Potrivit raportului de constatare tehnico-legală nr.4 din 02.03.2016, cauza generării incendiului este incendierea intenționată, iar conform informației prezentate de SRL „Edineț-Gaz”, filiala „Dondușeni-Gaz”, concentrația gazelor naturale de 5 % (limita inferioară de explozie) putea fi acumulată timp de 11 ore și în cazul apariției condițiilor necesare (foc deschis, scânteie) putea să producă o explozie cu distrugerea apartamentului victimei și a celor din apropiere.

Acțiunile lui Povar Andrei au fost calificate în baza art. 171 alin. (1) Cod penal - *violul adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei*, art. 172 alin. (1) Cod penal - *acțiuni violente cu caracter sexual, adică satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică și psihică a persoanei*, art. 27, 197 alin. (2) lit. a) Cod penal - *tentativă de distrugere și deteriorare intenționată a bunurilor, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, săvârșite prin incendiere* și art.145 alin. (2) lit. a), b), j) Cod penal - *omorul unei persoane, săvârșite cu premeditate, din interes material și cu o deosebită cruzime*.

3. La 10.05.2017, inculpatul a declarat apel prin care a invocat dezacordul cu sentința considerând-o neîntemeiată și pedeapsa aplicată prea aspră. A menționat că la data de 02.02.2017 a înaintat o cerere privitor la aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016. La fel, a invocat că la data de 03.02.2017 a mai scris o cerere prin care de asemenea și-a manifestat dezacordul cu sentința. A indicat că este de acord să ducă răspundere pentru faptele săvârșite de el, dar nu pentru cele care i-au fost încredințate. A atras atenția la faptul că declarațiile lui au fost obținute cu presiune psihologică, amenințări și interpretate greșit de către instanța de judecată. A recunoscut faptul omorului Xxxxx Xxxxx din cauza certii, dar nu din motivul obținerii de venituri.

Cu învinuirea înaintată în baza art. 171 alin. (1) și art. 172 alin. (1) Cod penal, nu este de acord. A mai menționat că benevol s-a prezentat la poliție, a colaborat cu organul de urmărire penală, a restituit aproape întreg prejudiciul, se căiește sincer de cele comise, are la întreținere un copil minor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2017, s-a respins ca fiind depus peste termen apelul inculpatului cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Studiind materialele cauzei, Colegiul a constatat că la data de 30.01.2017 a fost adoptată sentința, fiind pronunțat dispozitivul acesteia (f.d. 1-2, vol. IV), inculpatul fiind prezent la ședința de judecată și asigurat cu translator (f.d. 191, vol. III), totodată fiindu-i înmănată și copia dispozitivului (f.d. 31 vol. IV), pronunțarea sentinței motivate fiind amânată pentru data de 15.02.2017.

La data de 15.02.2017 ședința de judecată n-a avut loc și a fost amânată pentru 01.03.2017 din motivul nefinisării părții motivate a sentinței (f.d. 34, vol. IV), despre aceasta fiind înștiințat inculpatul.

La 01.03.2017, sentința în privința lui Povar Andrei a fost pronunțată integral, iar potrivit scrisorii de însoțire anexată la materialele cauzei, dispozitivul acesteia a fost expediat în adresa Penitenciarului nr. 11 Bălți și inculpatului la data de 31.01.2017 (f.d. 33, vol. IV).

Sentința motivată și traducerea acesteia au fost expediate în adresa Penitenciarului nr.11 Bălți și inculpatului la data de 02.03.2017 cu nr.4655 și 20.03.2017 cu nr. 5964 pentru executare (f.d. 37, 38 vol. IV).

Astfel, pentru Povar Andrei termenul de 15 zile de declarare a apelului a curs din data primirii copiei sentinței, apelul urmând a fi depus nu mai târziu de termenul de 15 zile. Inculpatul a declarat apel la 10.05.2017, fapt confirmat prin ștampila oficiului poștal Soroca (f.d. 45, vol. IV), care a fost înregistrat la Curtea de Apel Bălți la 12.05.2017 sub nr.8377 (f.d. 44-45, vol. IV) și la judecătoria Drochia la 17.05.2017 sub nr.144 (f.d. 43, vol. IV).

Potrivit datelor din dosarul personal al inculpatului care a fost cercetat în ședința instanței de apel, acesta a primit copia dispozitivului sentinței din 30.01.2017 și traducerea în limba rusă la 08.02.2017, copia sentinței din 30.01.2017 și traducerea în limba rusă la 10.03.2017 și dispoziția de executare la 23.03.2017.

Argumentul inculpatului de depunere a apelului peste termenul prevăzut de lege pe motiv că nu i-a fost înmănată copia sentinței redactate, Colegiul l-a respins, acest argument fiind combătut prin semnăturile de primire a copiei dispozitivului sentinței la 08.02.2017, a sentinței redactate la 10.03.2017 și a dispoziției de executare la 23.03.2017 ce se conțin în dosarul personal al inculpatului, cât și prin scrisorile de însoțire din 02.03.2017 cu nr. 4655 (f.d. 37, vol. IV) și 20.03.2017 cu nr. 5964 (f.d.38, vol. IV), adresată șefului Penitenciarului nr.11 Bălți și inculpatului, potrivit căreia a fost expediată copia sentinței tradusă în limba rusă în privința lui Povar Andrei.

Colegiul a menționat că nu s-a confirmat nici argumentul inculpatului precum că a mai atacat sentința la 03.02.2017, deoarece judecătoria Drochia prin scrisoarea nr.10152 din 18.05.2017 (f.d. 42, vol. IV) a confirmat, că cererea de apel din 10.05.2017,

înregistrată la Curtea de Apel Bălți la 12.05.2017 și la judecătoria Drochia la 17.05.2017 este unica și nici în calcelaria Curții de Apel Bălți n-au fost înregistrate alte apeluri de la Povar Andrei decât cel menționat. Nici în apel, precum nici în ședința instanței de apel, inculpatul n-a motivat înaintarea întârziată a apelului și n-a solicitat repunerea în termen.

Astfel, Colegiul a reținut că apelul a fost depus de către inculpat, fără careva motive întemeiate, peste termenul de 15 zile, prevăzut de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, cât și peste termenul de 15 zile prevăzut de art. 403 alin. (1) și 404 alin. (1) Cod de procedură penală, din momentul începutului executării pedepsei, sentința fiind pusă în executare la data de 20.03.2017, fapt ce a dus la respingerea acestuia, ca depus peste termen.

Dat fiind faptul, că apelul a fost declarat tardiv, instanța de apel nu s-a expus asupra cauzei penale în fond, precum nici asupra cheltuielilor de judecată.

5. Inculpatul, fără a invoca un temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar prin care solicită casarea deciziei instanței de apel pe motiv că aceasta pripit a constatat că apelul său este depus tardiv, fără a ține cont de cele declarate de el. Totodată, solicită instanței de recurs a-i stabili o pedeapsă mai blândă, iar pe art. 171 și 172 Cod penal, solicită a fi aplicată Legea cu privire la amnistie.

5.1. Pe marginea recursului declarat, procurorul depune referință prin care solicită respingerea acestuia, pe motiv că persoana care nu a folosit calea de atac apelul, poate ataca cu recurs doar decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația. Potrivit materialelor cauzei, instanța de apel a menținut fără modificări soluția adoptată de instanța de fond, pe motiv că inculpatul a depus apelul peste termen, astfel reiese că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Colegiul menționează că conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile pentru recurs menționate la alin. (1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Lecturând textul recursului, Colegiul constată că motivele acestuia au fost invocate și în apelul declarat, care însă a fost respins din motiv că s-a depus peste termen

Conform prevederilor art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge apelul în cazul în care acesta a fost depus peste termen.

Conform art. 402 Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau de la data înmânării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel.

După cum s-a menționat, instanța de apel a respins apelul inculpatului din motiv că s-a depus peste termen.

Colegiul menționează că, un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încât părții care nu a utilizat apelul în termenul prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngădi dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen. În cazul dat instanța de recurs este obligată să verifice dacă instanța de apel a constatat că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Colegiul penal consideră că concluzia adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, deoarece apelul s-a depus peste termen, or instanța corect a concluzionat că, sentința în privința lui Povar Andrei a fost pronunțată integral la 01.03.2017, iar potrivit scrisorii de însoțire anexată la materialele cauzei, dispozitivul acesteia a fost expediat în adresa Penitenciarului nr. 11 Bălți și inculpatului la data de 31.01.2017. Ulterior, la 02.03.2017, sentința motivată și traducerea acesteia au fost expediate în adresa Penitenciarului nr.11 Bălți și inculpatului la data de 02.03.2017 și 20.03.2017.

Astfel, pentru Povar Andrei termenul de 15 zile de declarare a apelului s-a început din data primirii copiei sentinței, apelul urmând a fi depus nu mai târziu de termenul de 15 zile. Inculpatul, însă a declarat apel abia la 10.05.2017, fapt confirmat prin ștampila oficiului poștal Soroca, care a fost înregistrat la Curtea de Apel Bălți la 12.05.2017 și la judecătoria Drochia la 17.05.2017.

Potrivit art. 403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform art. 404 Cod de procedură penală, apelul peste termen poate fi declarat de către participantul la proces care a lipsit atât la judecarea cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Colegiul penal menționează că, repunerea în termen este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei, or, în cazul dat concluzia adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, deoarece apelul s-a depus peste termen, iar inculpatul nici nu a solicitat repunerea apelului său în termenul omis, prin urmare, recursul referitor la aspectele de procedură se consideră neîntemeiat.

Tot aici, Colegiul penal menționează că soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal, or, în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, deoarece instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația în vigoare.

Astfel, având în vedere că instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor de fapt și de drept indicate în apel, care ulterior au fost invocate și în recursul supus judecării, nu există temeii nici pentru instanța de recurs de a se expune asupra motivelor indicate în acesta.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2017, de către inculpatul Povar Andrei, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 14 martie 2018.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun